

Староста. Звеснае дзело, павялі будзеці, гаспадары, радніковай. Прывуць мужыкі дзі запытаюць: «Шаві вуратна!»

жа, а ні дома гаспадарні вураднік? А ты ім: «Нет дома, — куды лезеш, музык сіваланы! Як трэба будзе, сам пакліча»...

Наста. Ші прывыкла я, мой дзядалячка, паная быць, ды і ні хочу я паная быць.

Вураднік. Панаваць — ні тараваць: к гэтаму ні труліна прывыклі, Настася Восіпаўна. Ну, дык какое-ж нашае аношнне слою?

Наста. Мае словы: як тата з мамаю скажуць, так і будзе. (У гэты момант уваходзіць стары, вышочны с пачатку с хаты. Наста уздыхае і прамаўляе у бок). Усёцаражы мне Пан Бог ад гэтага абармота. (Памысліўшы). Грыпачка... мілы!..

Бацька. Ну, брат, ты седні пі згаворыніся, мабыць, на хвост ей вехта наступіў. Кінь, — заўтра ласкавей будзе! А нокі суд ды справа, давай вышнем і закусім. Цягні, маці, страву с печы!..

Вураднік. Ні варт, панаша, безпакойні мамашу. Позна ўжо да мы і ні галодныя.

Стараста. (пачаўшы дрэмаць на лаві). Вядзі, Язэп, на сена хутчэй, а то на лаві баба з качаргою сьвііцца.

Бацька. Калі спаць, дык німа чаго казаць. Мяне сзюгасонмарыць, — натушаўся за цалы дзень. Пойдзем!.. (Выходзяць).
(Заслона спадае.)

Дзея другая.

Зьява V.

(Хата Дораша. Дзень. За сталом: бацька, маці, Наста і парабак Янка).

Янка. Ці чулі вы, што Дзівакоў Грышка хутка з вайны верняцца?

Матка. Сапрауды? Вота-ж маці рада будзе!..

Бацька. А ты дзе чуў?

Янка. Чуў учора, як Пранук Забрамых аіст яго да маткі чытаў. С пошты прывесзі. Піша, што, слава Богу, здароў, прывітанне усім пасылае: і дзядзку Габрусю, і цётцы Катрэчцы, Антося Канцавому, — бацьку свайму хрышчонаму, і

усім знаемым. Адразу відаць, што чалавек адумаваўся ў маскалах. А дзед піша, што з японцам замірэньне вышло і што ні наш цар яму нічога ні даў, ні сн нашаму. Праз гэты і іх дадому аслабанілі. Цяраз паўбесіцца дома будзе, а можа й раней.

Бацька. А болей нічога пі піша?

Янка. Не, болей нічога. Толькі Баутрук казаў, — мусіць у газэці чытаў, што быцым наш цар ды Мікоду, — цару, значыць японскаму, — палавіну вострава аддаў, куды арыштантаў ссылалі. Сакалінам, эдаецца, той востраў завесца. Але гэта ні шкода, каб і увесь аддаў. Арыштантам меўся знайдзецца. Ды вот яшчэ піша Грышка, што яму ундрыцэра далі...

Бацька. Што? Ундрыцэра? Эх, ты, галава, і клікаць ні умееш. Адразу відаць, што ў маскалах ні служыў. Унпар-ах-віцэра, а ні ундрыцэра...

Янка. Ну, ці гундаць ахвіцэра.

Бацька. Але гэта ўсе глупствы. Ніхай там робіць свае, а мы будзем рабіць свае. Ты вась што, Янка: еш барджэй, ды ідзі у цагельню; глядзі там у нечы парадку.

Янка. Дык я магу ўжо пайсці (Хрысьціцца ды выходзіць з-за стала. Апрамвае халат і падпіраваецца).

Бацька. Ідзі, брат! Табе старая дасць сала кусок, зысі дарогаю.

Янка. Добра.

Матка. (У час размовы прыгатавала торбачку і ціпер аддае Янку). На-ж табе, мае дзіцятко! І тут палажыла і сыру, і сала, і хлеба лусту. Калі захочаш есці да полудня, дык зьясі.

Янка. На што ты, цётка, наклала тае многа, я й ні зьём... Ну, дык я вайду ўжо. (Выходзіць. Чутно за сцэнаю):

Ішоу лысы з пляшывым, —

Намлі яны грэбнянь.

Лысы кажа пляшываму:

Ея нам ні патрабя.

Матка. Вот нясець хлопца, — як толькі с хаты, дык за-раз і засьпеваў!
(Шрыціг будзе).

Сымон Музыка.

(Казка жыцця).

Часьць трэця.

I.

О, край родны, край прыгожы!
Мілы кут маіх дзядоў!

Што мілей есць у сьвечі Божым
Гэтых сьветлых берагоў,

Дзе бруіцца эрабрам рэчкі,
Дзе ліса — бара гудуць.

Дзе модамі пахнуць грэчкі,
Нівы гутаркі вядуць?

Гэтых гмахаў безгранічных,
Балатоў тваіх, назэр,

Дзе пад гоман хваць крынічных
Думкі думае прастор,

Дзе у восень плачуць лозы,
Дзе вяспой дуге цьвітунь.

І шляхом старым бярозы
Адзначаюць гожа пунь?

Гэй, адвечныя курганы,
Сьведкі прайшлыхі глухой!

Кім вы тут напасыпаны?
Чыёй волею, рукой

Вы раскіданы па полі,
Дзівых спраў вартушкіе?

Ды ні скажаце ніколі,
Што казалі вам вёкі,

І пуніаю піроўнай
Бяжыце ў далечыню —

У бок Віліі чароўнай
І пад сьветлую Дзьвіну...

Край мой родны! Дзе ў сьвечі
Край другі такі знайсці,

Дзе-б магла так, поруч з сьмец-
[цям,

Гожаць пышная ўзрасці?
Дзе бы об руку з галечай

Расквітнеў багачства пуд
І дзе-б з долі чалавечай

Насьмеяліся, як тут?..
Скрозь вяночкі дрэў нясе́ла

Над мястэчкам ці сялом,
Божы царкві і касцёлы

Узносяць вежы к небясам,
Каб напамінь нам аб Богу,

Аб ўгодніках сьвятых
І уняць душы трывогу

У справах грашных і пустых.
А зьвоніць перад сьвятом

У Божы дом народ завуць,
Каб прад Богам і прад братом

Віны ўсе свае лачуць...
Край мой родны ў Божым,

У часьць касцёлаў і царквоў,
Паміж дзеткамі тваімі

Легло многа каманеў;
Многа выйшло трасніны —

Меч, агонь знішчалі край:
З двух бакоў айце дубіной

Заганялі нас у рай.
Кроў лілася ручаямі,

Здрада чорная расла,
Што папамі і ксяндзамі

У сэрцы кінута была.
І цяпер над намі, брацця,

Яшчэ ў сіле той раздор
І папоўскае закліцце

І ксяндзоўскі нагавор.
Брацця мае Беларусы!

У страйнай кнізе людзкіх спраў
Мусіць Сам Бог для накусы

Гэты край наш адзначаў.
Тут схадзілісь ўсе плямёны

Спорку сілаю канчаць,
Каб багата адароны

Мілы край наш зваеца
І самых нас ўзяць у ніволю,

Путы зьдзеку наладзіць,
Кінуць ў цяжкую палюць,

Аб нас памяць ўсю зьмяць.
І лілася кроў нівіная,

Швэд набытак наш наліў,
І маскаль тут самачынна

Гвалт пад намі ўтварыў.
І без жалю капіталі

Конь казацкі тут ступаў
І збажынку з прынамі

Талачу і драсаваў.
І на нашых становішчах

Вілісь Польшча і Літва,
Каб на гэтых пажарышчах

Узмацавалася Масква...
Толькі ж, брацця, край нізгінуў,

Ні нагнуўся яго стан,
І із нас душы ні вынуў

Ні маскаль, ні польскі пан.
Эх, чаго нам пі прышлося

Брацця мілыя, ужыць!
Колькі талентаў зьнялося!

Колькі іх і дзе ляжыць,
Ні вядомых, ні прызваных,

Ні аплаканных нікім,
Толькі ветром адсьпеваемых

У полі посьвіетом пустым...
Гэй, суседзі, нашы брацця!

Ні агубілі мы свой шлях,
Ні ўдмало нас нішчасьце,

Ні сагнуў нас жыцця гмах.
Дык хіба ж мы праў ні маем,

Сілы—шлях свой адзначаць?
І сваім уласным краем
Край свой родны называць?..

— Гэй, Сымон! устайвай, ты чуюш?
Усходзіць сонейка—пара!
Ці абмыси, дзе пачуеш?
Час пайсці нам, брат, з двара.
У хаці, пэўня, паўстаналі,
А мы... брыдка, брат.— устайвай!
Помніш, як нас частавалі?
Хоць надзяку людзям дай!—

Рапа дзед-жабрак ўсхаліўся,
Знялаў торбы, хлопца зваў.
— Дзе ж ты, жаўжык, прыту-
ліўся?—

Дзед спаважна разважаў.
Азірнуўся ён адзіўлена,
Цопаць дзед рукой пачаў—
Ні чуваць нідэ Сымона:
«Дзе ж ён, алодзяй, запрапаў?—
І затросся дзед са страху,
Думка мозг яго ажгла:
— Абакраў, вуз, і даў маху»—
І сама рука лягла
На мяшчак пад пахвінай,
Але цёл яго мяшок.
І у мыслях прад хлапчынай
У раз пакіўся дзядок.
Толькі ж даіво, што з ім стало?
Дзе хлапчына занепаў?..
А тым часам сонцо ўстало,
І луч першы завітаў
На торп к дзеду с пад шчыцінкі,
І у палосцы залатой
Мілліёнамі пылінкі
Закружыліся, як рой;
Пташкі-ластаўкі ляталі
То на двор, то са двара,
Над сьнядзечкамі сьнавалі
І так міла шчабеталі,

Як бы змачылі дэра.
Зылездзед з торгу ўзашчэпаны
Дзе-ж падзеўся той Сымон?
Ці дзе ходзіць с пазарання
Ніпаседа—вотрагон?
Абышоў дзед двойчы клуно,
Клікнуў раз, другі—німа!
І папала на дандуно
Ніадзіная дэма...
Аж выходзіць гаспадыня.
— «Адзе-ж, дзедка, твой хлап-
чук?»—

— «Мабыць збег: німа ў адрыве.
Я ж без хлопца, як без рук!
Абышоў я ўсю гасподу—
Нідэе почуту німа,
Як бы хлопец бануў ў ноду,
Ці глынула яго цэма».—
Гаспадар сам вышаў с хаты,
Абудзіўся увесь дом;
Абышлі ўсе кляці, спраты,
Усё агладаці кругом,
А Сымонка, як кампора,
Загубіўся і ні стаў.
— Ой, бяда-ж мне! горо, горо!
Без Сымонкі я прапаў!—
Быдаваў дзед, быдавалі
Разам з ім гаспадарэ,
Як умелі, уцяшалі
І старошу абецалі
І прыхільнасьць і дарэ.
— Ці ні скрыўдзілі яго мы?
А мо' крыўдзіў хлопца дзед,
Што нікому візнаёмы,
У нівідомы папоў сьвет?—
Гаспадыня разважала.
— Не,— натуре ён такой!..
Што парадзіш? хлопцу мала,
Цесна з дзедзай сумой.
Хлопец адольны—ні загіне!—
Гаспадар ей адказаў:

— Долью—жыццё хто абміне,
Што каму Бог напісаў—
Ганпа смутная хадзіла
І трымалася адна,
Жаласць так у ёй гаваніла,
Што аж плакала няна:
Паіралла на прысады,
У дэль, затканую смутю.
Сэрце прагнуло нарады,
Ды нарады німа ей...
І ні раз глядзела Ганпа
У тую сторуна палёў.
Дзе сінёўся лег тумані
З-за нахонаных валюў.
Ей здавалось, што Сымонка
Пэўня кінуўся туды...
Міла ж тая ёй старонка
І музыка малады!

Пікнуў зорак блёск халодны,
І сьвятлелі небяса,
І туманам прадусходным
Абвизаліся ляса;
Дня вясёлага зраніцы
Раскрываліся па зямлі,
І далёкія зраніцы
З неба ціхаго зышлі.
А Сымон, ачараваны
Гэтай Божай красой
І выпадкам нігаданым
Добрай ночкі веснавой,
Сам ні ведаў, што творылось
У яго сэрцы і душы,
Што знячэўку палучылось
У прыветнай тут глушы.
То здавалось, што ўся справа
Толькі сьнілася у сьне,
Што ён ні сон, а так, праява—
«Можа здань здалася мне».
Але сэрце пачувало
Праўду жыцця, яго пых,
На твары пачаць ляжала

Думак сьветлых і сьвятых,
І душа зямлі ні туды.
Ні хансела адрады апаць,
Крыхлі—волю раўтарнула;
Каб і цёла ў ісьць пазнаць.
«Божэ праўды, Божэ сілы!
Ты ні кідаеш мяне,
Дай мне моц і дай мне крылы
Падаець у шыпыне,
Агладзель Тваё стварэньне,
Радасьць сьветлую сьпіраць,
Сьвёта даіўнаго істэньне
І таемнасьці пазнаць».
Так Сымон перад ўсходам
З Богам у сэрцы гавару,—
На сустрэч сваім прыгодам
Душу чыстую раскрыў.
Азірнуў ён і абморуў
Далі ціхіх палёў.
У долю сьветлую павярнуў,
У моц таемных галасоў,
Што ў душы жылі і звалі,
Бог іх ведае, куды.—
Дзе і думкі ні ляталі.
«Ну, што ж? гайда, брат, туды!»
Вот Сымонка азірнуўся,
Кій-крывулю сваю ўгаў,
У бок гасподы павярнуўся,
У думках Ганначку вітаў:
«Будзь шчасліва, краска-зорка!
Ні пагардзіла ты мной,
І ў маёй ты долі горкай
Будзеш зданню дарагой,
І вы будзьце ўсе здаровы!
Будзь і ты здароў, дзядок!
Ніхай к вам з набыткам новым
Кожны зьявіцца дзінёк».

(Працяг будзе).

Якуб Колас.

г. Обоянь, Курск. губ.
3—7.11.1917 г.

Ліст да рэдакцыі.

Таварышы!

Чытаючы газэту «Вольная Беларусь»,
я спатыкаў часта слова «жыд», «жыды»
і г. д..

Я ведаю, што на беларускай мові,
як і на польскай, гэта зусім літэратурнае
слово, а слово «еўраі» ні ўжываецца.
Але з гэтым зьвязана гэтудыкі цяжкага
і страшнаго, што, чытаючы яго, робіцца
нідобра, ніпрыемна і балюча. У гэтае
слово ўліта гэтудыкі злосьці і нацыя-
нальнай ніваньсці; гэтае слово было і
ёсьць, к вялікаму сораму, яшчэ на ўсёй
Расіі, як крыўдная, прыкрая лаянка, што
наводзіць боль кожнаму дэмакрату і яшчэ
больш таму народу, па адрэсу якога яна
пушчана.

Гэтае слово кожную хвіліну напамі-
нае аб тым, што было кашмарнаго і га-
пэбнаго у мінуўшчыне. Я добра ведаю,
што выкасаннем гэтаго слова ні будзе

выкасованы і антысэмітызм, што дэсці
бараньбы з антысэмітызмам патрэбна шы-
рокая культурна-прасьветная праца і г.
д., але я думаю, што ўжываньне гэтаго
слова у друку, напіраным сярод шыро-
кіх народных масаў, будзе шкодзіць зма-
ганню с антысэмітызмам. Пакуль слово
«жыд» будзе існаваць, покуль яно бу-
дзе ўжывацца у друку і гутарцы, да тых
часоў астанецца жыўчым атрутны ко-
раць антысэмітызму.

Таварышы! У імя павяці да таго на-
роду, у якога з гэтым словам зьвязана
гэтудыкі дзікаго, кошмарнаго, благога; у
імя чужасьці да зусім натуральнай боле-
чы нацыянальнаго самалюбія гэтудыкі па-
кутаваўшаго, гэтудыкі загнаннаго народу,
выкасуўце гэтае нідасойнае слово, вы-
касуўце, як страшную, грубую абмылку.
Ці мала як ўздумалася ўніснутаму, цем-
наму, закабаленаму народу нааваць, праў-
дзівей—заклейміць, якой колькасць брыдкай
взлічкай у сьляпой ніваньсці другі такі

пакутны народ? Ні астаўляйце гэтую аб-
мылку ні папраўленай—папраўце. Ні
ужывайце яго у беларускім друку і гу-
тарцы, ні ўжывайце яго, і ён зачакне і
згіне, упаўшы у лету (забыцце). Зьмя-
ніце гэтае слово вельмі зычным словам
«еўраі».

Я бы хацеў, каб мой голас пачулі
таварышы-беларусы, і прасіў-бы надру-
каваць гэты ліст у Вашай газэці.

Беларус з Магілёўшчыны

Сымон Дзякоў.

Ад Рэдакцыі. Слово «к р я ж» гэтае
само выкаікала колісь нешта прыкрае,
ганебнае і абразьлівае, а тым часам, лю-
дзі ні замянілі яго іншым. На-беларус-
ку, а так само на-украінску, на-польску
і на-французку, слово «жыд» ні мае ў
сабе нічога ганебнаго, і жыдоўская на-
са у нас ні абразьляецца ад гэтаго назва.
Мы, беларусы, ні можам браць на сябе
аднаводзкізасці за грэхі вялікаруская
нацыі.

Пратэст проціу гвалту над Беларусью.

Беларуская выскрвал рада у Яссах, даведаўшыся аб разгоні ўсёбеларускага з'езду і арышці яго прэзідыума, абвясціла з гэтаго выпадку энэргічны пратэст і выслала брацтвам сваім на з'ездзі гартнае спачувце у гэтакіх словах: «Ні трацце надзеі і верце, што прыгону сатрапаў мінскіх скоро будзе паложан канец, а а гаспадаркі іх у нінчаснай Беларусі застанецца адні прыкры ўспамінак. Хутка прыдзе праўдавы гаспадар нашаму зямлі, селянін і работнік беларускі, і праз свой Беларускі Устаноўны Сойм прыкажа ціперашнім шіпрошаным госьціям: «Да дому!»

Ніхай жыве маладая Беларуская Рэспубліка! Ніхай жыве гаспадар нашага краю—Беларускі Краёвы Сойм! «Dz. M.»

ПЕСЬНІ БЕЛАРУСА.

Гдзе ты надзелалась, доля беларуса?
Ці у лясках схавалася, ці у пемным лузе,
Ці у пушчы далёкай, ці у рацэ гамбокай?
Сыпіш ня дзе пад цінай, пад густой аскай?
Цалымі векамі, ад пачытку сонца,
Ходзім ды шукаем, блукаем без конца;
Ды ўсе выклікаем, мо' дзе адзвенец,
Мо і наш край родны пачынем ускалыхвенец.
Дык—куды, даражня! Толькі кружачамі
Усёна дарога, пемень прад вочамі.
Каркае-гауровіць круччо пад зямлём,
Жудасць наловае над нашай душою...
Чулі мы—ах, чулі!—ўсе благія гесці:
Новае крмо нам наладзілі весці.
Землю родну дзелюць на кавалкі два:
Адзін—бярэ ясець, а другі—Масква.

Што с таго, што чугунка праходзіць
Чэраз нашае поле, наобак селя?
Як і перш, наша беднае жыццё праходзіць.
Ну, чугунка цяпер—равыш дарога веда...
Што с таго, што вось зямская школа
Адрывае дзяцей ад зямлі, ад сахі
Ды і гоніць у горад,—на што? на жное?
Беззямельныя вы батракі!
Кажуць людзі: на нашай зямлі
Розум многа чаго абудаву.
Ну, а мне—мне што ж даць?
Даць гару і раньш гараву...

Позаці.

Петра Маслоўскі.

Беларускі тэатр.

(«Пісаравы імяніны», камэдыя на 3 дзеі В. Галубка).

Беларуская сцэнічная літаратура ўзбагацілася яшчэ адным арыгінальным творам. 30-го сьнежня мінулага году у клюбі служачых Ліб.-Р. ж. дар. у Мінску была паказана камэдыя В. Галубка «Пісаравы імяніны». Гэта ўжо траці сцэнічны твор В. Галубка, пабачыўшы сцэну у мінулым 1917 г., але пидзе ні надрукаваны. Першым быў—камэдыя «Забыўся падпіразацца», другім—драма «Апошнеле спатканне».

Камэдыя «Пісаравы імяніны» была пастаўлена трупнай «Першае Т-во драмы і камэдыі». Характарам і зместам новая камэдыя Галубка напамінае украінскія водавілі і камэдыі з іх канечнымі

сьмешнымі дэкадані, гідэалямі, абдурчэньмі мужамі і шчэрымі жонкамі.

Змест камэдыі ні адпавядае яе назве. Камэдыя завецца «Пісаравы імяніны», а сэнс у тым, што пісарка прыдбала сабе палюбоўніка ў асобі дзяка і падманнае свайго мужа. Дзяка таго, каб хітрай дурыць галаву пісару, яна прыкідваецца хвораю і пасылае мужа далёка за лекарствам, а тым часам заклікае да сябе дзяка. Пра жончыны хітрыкі разказала пісару паймічка. Пісар нібы-то одзе шукачь лекаў, а сам падганяў і музыку, каб той унёс яго у мяшкі у хату у той момант, як будзе там дзяка. Усё было зроблена, і пісар усьцешыў сябе тым, што адхвастаў жонку і дзяка бізувом.

На гэтую першую выставу камэдыі «Пісаравы імяніны» трэба глядзець, як на «генеральную пробу у вопратках», пасля каторай аўтар, убачыўшы свае хібны, пастаралеца іх направиць.

Ігралі кепска. Агульнае уражаньне ад ігры такое: аматарская выстава у прыватным доме сярод знаёмых людзей. Для «Першаго Т-ва драмы і камэдыі» гэтаго замала.

Хору трэба навучыцца сьпеваць лепей і што-небудзь новае.

Аматор.

Як чытаць па-беларуску.

Горацкі Беларускі гурток выдаў лістоўку гэтакаго зместу:

«У беларускай мові (языку) ёсьць 31 літэра (буква):

А, Б, В, Г, Д, Е, Ж, З, І, Ё, К, Л, М,
Н, О, П, Р, С, Т, У, Ф, Х, Ў, Ц, Ч,
Ш, Ы, Ь, Э, Ю і Я.

Калі нашу мову зраўніць з расійскай, то мы пабачым, што у нас німа такіх літэр: *и* насьмярычнаго, *ъ* (яць), *з* знака і літэры *щ*, якая складаецца з двух *ш* і *ч*. Прыклады: гушча, ваньча.

Возьмім такія два словы: *доля* і *дзень*, або *дуб* і *дзюбка*. У першых з іх літэра «д» чуецца ясна—до, ду,—у другіх да літэры *д* прымешываецца элемэнт літэры «з»—*дзень*, *дзюбка*. Дык калі пасьля літэры «д» ідуць мяккія галосныя літэры: *е, і, ю і я*, то трэба пісаць ні «*день*» а *дзень*, *дзяруга*, *штодзённік* (дзевнік). Але ні трэба гэтую літэру «з» асабліва выдзяляць з слова, напіраць на яе і казаць, прыкладам (прымером): *д-з-ень* замест *дз-ень*.

Пасьля літэры «т» ніколі ні пішуць мяккія галосныя літэры. Нерад гэтымі літэрамі яе замешчае «ц». Так, што,

замест расійскіх складаў: *ти, те, то*,—у беларускай мові пішуцца *ці, цэ, цо*. Калі б гэтыя склады былі у рускай мові, то чыталі б *цы, цэ, цу*. У беларускай іначай. Літэра «ц» стоіць прад мяккімі галоснымі літэрамі, сама становіцца мяккай. Значы, у беларускай літэра «ц» бывае цвёрдая і мяккая: пасьля цвёрдай пішуцца цвёрдыя галосныя літэры, пасьля мяккай—мяккія. Прыклады: Цімох, цётка, цешча, цюцька, цягнуць, цябуля, цалы, цот, цугун.

Пасьля літэры «р», як і пасля «т», ніколі ні пішуцца мяккія галосныя літэры, а пішуцца толькі цвёрдыя: прыклады: дрэна, крыніца, шроўка, парадок. У пікатарых мейсцовасіях (местностях), якія бліжэй з вялікарускімі губэрнямі, р цвёрдае замешчаецца мяккім.

У беларускім аляхваніці ёсьць асобная літэра «ў»—сярэдняя паміж *в* і *у*. На канцы глаголаў, там, дзе стаіць рускае *а*, пішуцца гэтая літэра. Прыклады: нашоў, паказаў, садзіў. У такіх словах, як воўк, залюка, тож пішуцца *ў*.

Пасьля шыпячых літэр: *ж, ч, ш*, пішуцца толькі цвёрдыя галосныя літэры: Чыжык, шына, жыў, шыло.

Цвёрдыя знак, калі ён праходзіцца у сярэдку замяняецца асобным значком «'» Над'ехаў, над'еў і т. д.

Аканчаны прылагадельных *ый, ій* ні пішуцца,—пішуць проста *и, і*,—чырвоны, сіні, другі. Гэта ад таго, што у беларускай «й» ніяка чужаца.

Абразок беларускаго верша (стиха) з Янкі Купалы.

Я мужык-беларус,
Цёмны сам, белы вуц!
Эх, каб цёмны ні быў,
Чытаць кніжкі умеў—
Я-б і долю здабыў,
Я-б і несянкі поў.

Я сумеў бы сказаць,
Што і я чалавек.
Што і мне гараваць
Надаела ўнесь век.

Ад Рэдацыі. У скорым часі Рэдацыя падасць стацыю аб сучасным беларускім правопису і разам с тым просіць сваіх дапісчыкаў трымацца таго правопису, якім друкуецца «Вольная Беларусь».

Рэдактар Я. Лёсін.